

Ломонова Катерина Андріївна
студентка II курсу
соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ НАЦІОНАЛЬНІ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКІ АСПЕКТИ ІНТРОДУКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ ЯК ВИДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Категорія злочину є основоположною в кримінальній науці. Її визначенню приділяється велике значення тому, що вона лежить в основі більшості інститутів кримінального права. З плином часу український законодавець поставив собі за мету доповнити систему кримінальних правопорушень окрім злочину ще й кримінальним проступком.

Варто зазначити, що в українському матеріальному кримінальному праві нема поділу на злочини та кримінальні проступки. Вперше у Кримінальному процесуальному кодексі 2012 року було зазначено, що в Україні існує поняття кримінального правопорушення, яке фігурує у двох формах – злочині та кримінальному проступку. Але цей поділ за 5 років після подібних новацій в КПК України у КК України досі не був втілений. В чому ж є суперечність і чому це досі невирішене питання?

В межах 2012-2016 років було сім законопроектів, які не були прийняті. У цих законопроектах ВР даються цілком різні поняття кримінального проступку.

Відповідно до проекту №10126 від 28.02.2012 кримінальний проступок являє собою діяння, за яке передбачається основне покарання у вигляді громадських робіт і, додаткове, у вигляді штрафу в розмірі до 3 000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

У законопроекті до ВР № 3438 від 17.10.2013 дається визначення діяння, за яке передбачене покарання у виді арешту на трок не більше шести місяців, обмеження волі на строк до двох років або покарання у виді штрафу більше одної тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Даний проект має схожі засади із законопроектами № 1202, № 10146 та № 4712.

Проект № 2897 має кардинально новий підхід визначення кримінального проступку – це умисні чи необережні діяння, що заподіюють шкоду, яка не є значною і не має тяжких наслідків. У даному визначенні варто замінити поняття «суспільна небезпечність» твердженням «кримінальна протиправність». На нашу думку, це найдоцільніше визначення.

Згідно з ч. 1 ст. 12 Кримінального кодексу Федеральної республіки Німеччини злочином є протиправне діяння, за вчинення якого, передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на термін від одного року і більше.

Проаналізувавши німецьке визначення злочину, можна дійти до висновку, що українська інтерпретація цього поняття є ширшою. Основною відмінністю, вітчизняного поняття злочину від німецького є те, що Кримінальний кодекс Федеративної республіки Німеччини розділяє кримінальні правопорушення на два інститути: злочин та кримінальний проступок, а в українському кримінальному праві, тільки з 2008 року, почали точитися дискусії про виділення категорії «кримінального проступку».

Проаналізувавши Польський кримінальний кодекс від 1997 року, можна зазначити, що кримінальний правопорушення також ділиться на два види: більш тяжке (злочин) та менш тяжке (проступок). Злочин являє собою заборонене діяння, покарання за, яке не менше 3 років. А проступок – заборонене діяння, за яке передбачається штраф або обмеження волі не менше 1 місяця.

Кримінальне право Великобританії ще з Середньовіччя поділяло кримінальні проступки на фелонію (злочини з високим ступенем суспільної небезпеки, які карались смертю або конфіскацією майна) і місдімінор (злочини невеликої тяжкості, за які не передбачалося смертної кари чи конфіскації майна) [10]. На даний час місдімінор розглядається як категорія найменш небезпечних злочинів.

Отже, проаналізувавши поняття злочину та проступку в національному, німецькому, польському та англійському кримінальному праві можна дійти до висновку, що інтродукція кримінального проступку в матеріальне кримінальне право України є питанням часу, в зарубіжних країнах до речі апробованим століттями, дозволить в подальшому реформувати кримінальну юстиції та підвищити її ефективність.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України прийнятий Верховною Радою від 5 квітня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Кримінальне уложення(кримінальний кодекс) Німеччини від 15 травня 1871 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://lexetius.com/leges/StGB/Inhalt?0>
3. Кримінальний кодекс Польщі від 1 січня 1997 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://mojepanstwo.pl/dane/ustawy/3555>
4. Про внесення змін до Кримінального кодексу щодо введення інституту кримінальних проступків: Проект Закону від 28.02.2012 № 10126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42706
5. Про внесення змін до Кримінального кодексу щодо введення інституту кримінальних проступків: Проект Закону від 03.03.2012 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42733

6. Про внесення змін до Кримінального кодексу щодо введення інституту кримінальних проступків: Проект Закону від 08.01.2013 №1202 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45306

7. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексу щодо введення інституту кримінальних проступків: Проект Закону від 17.10.2013 №3438 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=48706

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо реалізації положень Кримінально-процесуального: Проект Закону від 16.04.2014 №4712 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50664

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження кримінального проступку: Проект Закону від 19.05.2015 № 2897 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55214

10. Федотова Г. В. Правові тенденції визначення кримінального проступку в кримінальному законодавстві / Г. В. Федотова, А. О. Расюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ivpz.org/golovna-konferents>.

11. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/46-stashus1/979-2009-12-03-18-38-37.html>

Науковий керівник: к. ю. н., доцент кафедри кримінального права, Поліщук О.М.